

วารสารครุพัฒนาปริทรรศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2568

สภาพปัจจุบัน สภาพคาดหวัง และความต้องการจำเป็นด้านการจัดการเรียนรู้
ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3
Current status, expected status and learning management needs of small schools under
Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3

จุฑามาศ จอมทอง

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Chuthamas Chomthong

Department of Buddhist Educational Administration Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail : jple035@gmail.com

วันที่รับบทความ: 21 กันยายน 2568; วันแก้ไขบทความ 27 ธันวาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 31 ธันวาคม 2568

Received: September 21, 2025; Revised: December 27, 2025; Accepted: December 31, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบัน 2) สภาพที่คาดหวัง และ 3) ความต้องการจำเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีหลายระยะ (Multi-Phase Mixed Method) ประชากร คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำนวน 139 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายตามตารางของ Krejcie และ Morgan (1970) จำนวน 103 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการ รวมทั้งสิ้น 206 คน สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เพื่อคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้ โดยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) สภาพที่คาดหวังด้านการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความต้องการจำเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม พบว่า PNI มีค่าสูงสุด คือ ด้านหลักสูตร (0.942) รองลงมา คือ ด้านการใช้สื่อการสอน (0.887) ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน (0.854) มีค่า PNI ต่ำสุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้; สภาพปัจจุบัน ; สภาพคาดหวัง ; ความต้องการจำเป็น

Abstract

This research aimed to investigate: (1) the current conditions, (2) the expected conditions, and (3) the priority needs for learning management in small-sized schools under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3. A multi-phase mixed-method research design was employed. The population consisted of 139 schools under the aforementioned educational service area. The sample comprised 103 schools, selected through simple random sampling based on the Krejcie and Morgan (1970) table. Two informants from each school participated in the quantitative phase, including the school

principal and the teacher responsible for academic affairs, totaling 206 respondents. For the qualitative phase, 15 key informants were selected using purposive sampling.

The research instruments included questionnaires and semi-structured interviews. Quantitative data were analyzed using mean and standard deviation, while qualitative data were analyzed through content analysis.

The findings revealed that: (1) the current condition of learning management was at a moderate level overall; (2) the expected condition of learning management was at the highest level overall; and (3) the overall priority needs index (PNI) indicated that curriculum management had the highest level of need (PNI = 0.942), followed by instructional media utilization (PNI = 0.887), while instructional management showed the lowest level of need (PNI = 0.854).

Keywords: learning management ; the current conditions ; the expected conditions ; Needs assessment

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีในปัจจุบัน ส่งผลให้การจัดการศึกษาต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของโลกยุคใหม่ โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญ สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม การจัดการเรียนรู้จึงไม่ใช่เพียงการถ่ายทอดความรู้ แต่เป็นกระบวนการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะด้านการคิด การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัย การวางแผน การดำเนินการ และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสถานศึกษาเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนรู้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา(ราชกิจจานุเบกษา, 2542) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะต้องมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ กระบวนการบริหารการศึกษา กระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการนิเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะในบริบทของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิต ทักษะการคิด และทักษะการใช้เทคโนโลยี (น้ำทิพย์ งามอจจาณิช, 2559) อย่างไรก็ตาม จากการรายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่ฯ พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กยังประสบปัญหาหลายประการ เช่น ครูจัดการสอนคละชั้น ส่งผลให้ไม่สามารถออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน อีกทั้งขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม

ขาดการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการวางแผนพัฒนาการศึกษา สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3, 2561)

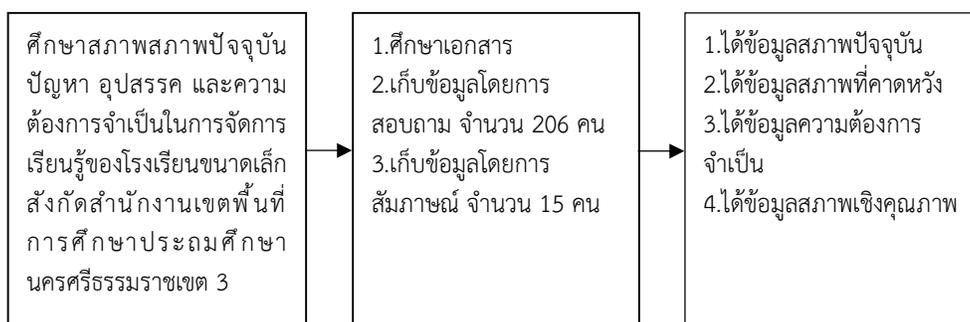
ในบริบทดังกล่าว การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นด้านการจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้สามารถวางแผน พัฒนา และปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ได้มาตรฐานเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา อีกทั้งยังสามารถนำไปสู่การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก

งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 สอดคล้องกับหลักการของการจัดการเรียนรู้และหลักการมีส่วนร่วมซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3
2. เพื่อศึกษาสภาพที่คาดหวังด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3
3. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธีหลายระยะ (multi-phase mixed methods) โดยอิงแนวทางของ Creswell (2014) ซึ่งเน้นการผสมผสานข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการศึกษา มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร คือ โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำนวน 139 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายตามตารางขนาดตัวอย่าง ของ Krejcie และ Morgan (1970) ซึ่งเป็นแนวทางมาตรฐานที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในงานวิจัยทาง สังคมศาสตร์ จำนวน 103 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู ผู้รับผิดชอบงานวิชาการ รวมทั้งสิ้น 206 คน

สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เพื่อคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป และครู ผู้รับผิดชอบงานวิชาการ ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยอ้างอิงจากทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553; Creswell, 2014) มีการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุม 4 ด้านของการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการใช้สื่อ การสอน 4) ด้านการวัดและประเมินผล

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1: ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2: สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า

แบบลิเคิร์ต 5 ระดับ

ตอนที่ 3: ข้อเสนอแนะในแต่ละด้านของการจัดการเรียนรู้

เครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และวิเคราะห์ค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งอยู่ในช่วง 0.60–1.00 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่ม ตัวอย่างนอกเขตพื้นที่ (สพป.นครศรีธรรมราช เขต 1) และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.809 แสดงว่าเครื่องมือ มีความเชื่อถือได้ในระดับดี (Best, 1977; บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

2.2 แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) พัฒนาขึ้นจากการศึกษา ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (Cohen, Manion, & Morrison, 2018) โดยมีการจัดแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2: สภาพปัจจุบัน สภาพคาดหวัง และความต้องการในด้านการจัดการเรียนรู้

จำแนกเป็น 4 ด้านตามโครงสร้างเดียวกับแบบสอบถาม

ตอนที่ 3: แนวทางการพัฒนาเครื่องมือผ่านการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา

คุชฌ์นิพนธ์เพื่อความเหมาะสม ทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนจำนวน 103 โรงเรียน โดยส่งแบบสอบถามถึง ผู้ตอบในแต่ละโรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งหมด 206 คน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสัมภาษณ์กับ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดกลุ่มข้อมูลเป็นประเด็นตามหัวข้อสัมภาษณ์แล้วสรุปสาระสำคัญ

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง ความต้องการจำเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 เชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 206 ฉบับ ได้รับกลับมา 206 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ดังต่อไปนี้

1.สภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ในภาพรวม

(n=206)

ด้านที่	การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก	สภาพปัจจุบัน		
		\bar{X}	SS.D.	อันดับ
1	ด้านหลักสูตร	2.45	1.01	น้อย
2	ด้านการจัดการเรียนการสอน	2.55	1.04	ปานกลาง
3	ด้านการใช้สื่อการสอน	2.49	0.93	น้อย
4	ด้านการวัดและประเมินผล	2.52	0.97	ปานกลาง

วารสารครุพัฒนาปริทรรศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2568

ด้าน ที่	การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก	สภาพปัจจุบัน		
		\bar{X}	SS.D.	อันดับ
	ค่าเฉลี่ยของภาพรวม	2.50	0.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย ทั้ง 4 ด้าน โดยพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย และด้านหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ข้อมูลการสัมภาษณ์ สภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 สรุปได้ว่า **ด้านหลักสูตร** การประยุกต์ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีข้อจำกัด เนื่องจากบุคลากรมีจำนวนจำกัด ต้องจัดการเรียนการสอนแบบรวมชั้น ทำให้การเรียนรู้ขาดความต่อเนื่องและไม่ครอบคลุม ครูต้องสอนหลายระดับและหลายกลุ่มสาระพร้อมกัน จึงไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ครบถ้วน และขาดการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย**ด้านการจัดการเรียนการสอน** โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้รูปแบบ “ห้องเรียนรวม” ครูต้องออกแบบกิจกรรมหลากหลายเพื่อรองรับผู้เรียนที่มีระดับความสามารถแตกต่างกัน ใช้การสอนแบบบูรณาการหลายกลุ่มสาระ เช่น ผสานภาษาไทยกับวิทยาศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวัน พร้อมเน้นการมีส่วนร่วมและการลงมือปฏิบัติจริง อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและอุปกรณ์ยังเป็นอุปสรรค ทำให้การจัดการเรียนการสอนยังไม่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ **ด้านการใช้สื่อการสอน** มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร ครูพยายามใช้สื่อที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น หนังสือเรียน ใบงาน สื่อที่ผลิตเอง และสื่อออนไลน์ เช่น คลิปจาก YouTube การใช้เทคโนโลยี เช่น Smart TV และคอมพิวเตอร์ ยังมีข้อจำกัดทั้งด้านสภาพแวดล้อมและความเชี่ยวชาญของครู การอบรมจากต้นสังกัดยังไม่ครอบคลุมและต่อเนื่อง ครูจึงต้องพัฒนาตนเองจากอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์เพื่อสร้างและใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพ **ด้านการวัดและประเมินผล** การประเมินมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ครูใช้การประเมินตามสภาพจริงควบคู่กับการสอบข้อเขียน และให้ความสำคัญกับการประเมินระหว่างเรียนมากกว่าการสอบปลายภาค เพื่อให้ติดตามพัฒนาการนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ครูวางแผนการประเมินให้สอดคล้องกับแผนการสอน ใช้เครื่องมือหลากหลาย เช่น แบบฝึกหัด ใบงาน การสังเกต และการบ้าน ข้อมูลการประเมินถูกวิเคราะห์โดยครูและผู้บริหาร เพื่อนำไปปรับปรุงการสอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. สภาพที่คาดหวังด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพที่คาดหวังด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ในภาพรวม

วารสารครุพัฒนาปริทรรศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2568

(n=206)

ด้าน ที่	การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก	สภาพที่คาดหวัง			อันดับ
		\bar{X}	SS.D.	แปลผล	
1	ด้านหลักสูตร	4.76	0.59	มากที่สุด	1
2	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.73	0.59	มากที่สุด	2
3	ด้านการใช้สื่อการสอน	4.70	0.55	มากที่สุด	3
4	ด้านการวัดและประเมินผล	4.69	0.61	มากที่สุด	4
รวม		4.71	0.59	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพที่คาดหวังด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 4 ด้าน โดยพบว่า ด้านหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย และด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ข้อมูลการสัมภาษณ์ สภาพที่คาดหวังด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 สรุปได้ว่า **ด้านหลักสูตร** ครูและบุคลากรขาดทักษะการคิดวิเคราะห์และสะท้อนผลการสอน ไม่มีระบบนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินการใช้หลักสูตร ทำให้ขาดข้อมูลย้อนกลับ บุคลากรขาดความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร ส่งผลให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง และการจัดเก็บเอกสารและข้อมูลประกอบหลักสูตรยังขาดความเป็นระบบ **ด้านการจัดการเรียนการสอน** โรงเรียนขาดนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น ทำให้กิจกรรมไม่ดึงดูดผู้เรียน ไม่มีระบบสารสนเทศในการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล ส่งผลต่อการวางแผนพัฒนาการศึกษา การเรียนแบบคละชั้นทำให้ครูต้องสอนหลายระดับพร้อมกัน ยากต่อการออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสม ขาดทรัพยากรและการสนับสนุน ทำให้ไม่สามารถพัฒนารูปแบบการสอนได้เต็มประสิทธิภาพ **ด้านการใช้สื่อการสอน** ขาดสื่อที่เหมาะสมกับห้องเรียนคละชั้น ทำให้สื่อรูปแบบเดียวไม่ตอบสนองความหลากหลายของผู้เรียน ครูประสบปัญหาในการผลิตและประยุกต์ใช้สื่อที่เชื่อมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ขาดการประเมินผลการใช้สื่ออย่างเป็นระบบ การเข้าถึงอุปกรณ์และอินเทอร์เน็ตจำกัด การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกไม่ต่อเนื่อง ครูมีเวลาจำกัด ขาดทักษะด้านเทคโนโลยี และไม่ได้รายงานผลการใช้สื่ออย่างเป็นระบบ **ด้านการวัดและประเมินผล** ครูต้องรับผิดชอบหลายกลุ่มสาระพร้อมกัน ทำให้ไม่สามารถออกแบบเครื่องมือประเมินได้รอบด้าน ขาดความเชี่ยวชาญด้านการวัดผล การประเมินไม่ครอบคลุมและไม่สะท้อนผลการเรียนรู้จริง ครูขาดความเข้าใจการประเมินเชิงคุณภาพ การประเมินตามสมรรถนะ และการใช้ Rubric ที่ชัดเจน ข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีทำให้จัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลไม่เป็นระบบ ข้อมูลกระจัดกระจาย ไม่สามารถนำไปพัฒนาการเรียนรู้ได้ อีกทั้งหลายโรงเรียนยังขาดแบบประเมินมาตรฐาน ระบบจัดเก็บข้อมูล และการนิเทศติดตามจากผู้บริหาร ทำให้กระบวนการประเมินขาดความทันสมัยและคุณภาพ

3. ความต้องการจำเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 3

ตารางที่ 3 การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 3 ในภาพรวม

การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก	D	I	PNI _{modifie}	
			d	ลำดับ
			$(I - D) / D$	
ด้านหลักสูตร	1.45	4.76	0.941	1
ด้านการจัดการเรียนการสอน	1.55	4.73	0.854	4
ด้านการใช้สื่อการสอน	1.49	4.70	0.887	2
ด้านการวัดและประเมินผล	1.51	4.69	0.861	3
รวม	1.50	4.71	0.888	

จากตารางที่ 3 พบว่า ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 3 ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีข้อกำหนด PNI_{modified} ในแต่ละด้านระหว่าง 0.941– 0.854 ตามลำดับจากสูงสุดถึงต่ำสุด การจัดอันดับ PNI_{modified} โดยรวม = 0.888 ขั้นตอนที่จำเป็น ผลการวิจัยพบว่า PNI_{modified} มีค่าสูงสุด อันดับแรก คือ ด้านหลักสูตร (0.941) ลำดับที่สอง คือ ด้านการใช้สื่อการสอน (0.887) ลำดับที่สาม คือ ด้านการวัดและประเมินผล (0.861) และรายการสุดท้าย ลำดับที่สี่ คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน (0.854) ตามลำดับ

ข้อมูลการสัมภาษณ์ ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 3 สรุปได้ว่า **ด้านหลักสูตร** ควรพัฒนาศักยภาพครูในการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน จัดการหลักสูตรอย่างยืดหยุ่นตามทรัพยากรพร้อมนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูมีทิศทางชัดเจน ลดความเหลื่อมล้ำทางวิชาการ และยกระดับคุณภาพผู้เรียน **ด้านการจัดการเรียนการสอน** ควรส่งเสริมครูใช้นวัตกรรมและวิธีการสอนใหม่ ๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน จัดอบรมให้ครูออกแบบกิจกรรมพัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ สนับสนุนการผลิตและใช้สื่อดิจิทัล เกมการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ พร้อมเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมตามความสนใจ**ด้านการใช้สื่อการสอน** ควรจัดอบรมบุคลากรเพื่อพัฒนาทักษะผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ผู้บริหารควรสนับสนุน ติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อให้สอดคล้องกับแผนการสอน จัดหาสื่อทันสมัย เข้าถึงง่าย และเหมาะสมกับบริบท เช่น สื่อพื้นบ้าน ชุดกิจกรรมชีวิตประจำวัน หรือสื่อดิจิทัลที่ใช้ได้แม้อินเทอร์เน็ต

เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมด้านการวัดและประเมินผล ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือจัดคลังข้อสอบหรือแบบประเมินกลาง ลดภาระการออกแบบของครู จัดอบรมครูด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการประเมิน ใช้เทคโนโลยีและแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Google Forms หรือ Microsoft Forms เพื่อเก็บวิเคราะห์ และสื่อสารผลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารควรนิเทศและติดตามการประเมินอย่างต่อเนื่อง พร้อมสนับสนุนให้ครูพัฒนาเครื่องมือประเมินที่เหมาะสม เข้าใจง่าย และสะท้อนผลการเรียนรู้จริงของผู้เรียน

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง ความต้องการจำเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า

1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า การจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล อาจเนื่องมาจากหลายปัจจัย เช่น จำนวนครูที่มีจำกัด ครูต้องสอนหลายชั้นปี (คละชั้น) ทำให้การออกแบบหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงวัยและศักยภาพของผู้เรียนเป็นไปได้ยาก การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญยังดำเนินการได้ไม่เต็มที่ ขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ขาดการประเมินผลแบบหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐาปนีย์ โลพันธ์ (2560) ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กตามแนวคิดกิจการเพื่อสังคมด้านนโยบายการบริหารโรงเรียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง คือ การจัดการเรียนการสอนและงานการวัดและประเมินผล อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประเทือง ทองใบ (2562) ที่ศึกษาเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่กล่าวว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กยังอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากครูมีภาระงานที่หลากหลาย และขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ขณะที่ด้านการใช้สื่อการสอนยังอยู่ในระดับต่ำเนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณและขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นอกจากนี้ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันด้านหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับ ชลธิชา นิลพงศ์ (2561) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตชนบท ที่พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่มีข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการหลักสูตร เนื่องจากขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ครูต้องสอนหลายชั้นปี ทำให้ไม่สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับได้ ส่งผลให้การใช้หลักสูตรไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2) ผลการศึกษาสภาพที่คาดหวังด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน โดยโรงเรียนขนาดเล็กควรสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนชุมชน และผู้เรียน ตลอดจนมีการทบทวน ปรับปรุง และนำไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพควรจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ มีการวางแผนการสอนที่เหมาะสมกับศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ ฐาปณีย์ โลพินดุง (2560) ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กตามแนวคิดกิจการเพื่อสังคมด้านนโยบายการบริหารโรงเรียน พบว่าสภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยงานการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของนุชนาถ อินทร์รักษา (2563) ศึกษาเรื่อง สภาพและความคาดหวังในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนขนาดเล็กที่พบว่า ครูในโรงเรียนขนาดเล็กมีความคาดหวังสูงต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการใช้กระบวนการกลุ่ม การเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง และการบูรณาการข้ามสาระ เช่นเดียวกับ ธนพร แสงแก้ว (2564) ที่ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในเขตชนบทพบว่า การใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลอย่างเหมาะสมสามารถเพิ่มแรงจูงใจ และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กที่ต้องการความยืดหยุ่นและความหลากหลาย ตรงกับแนวคิดของวิชัย พูลเขตต์ (2561) ศึกษาเรื่อง ความต้องการสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก รายงานว่า ครูในโรงเรียนขนาดเล็กมีความคาดหวังสูงต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อ ICT เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และต้องการให้โรงเรียนสนับสนุนอุปกรณ์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้เพียงพอ

3) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กต้องการจำเป็นด้านหลักสูตรในระดับสูง เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องครูประจำวิชาและการบริหารหลักสูตรในบริบทละชั้นสอดคล้องกับ สมนึก ทับเนตร (2560) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตชนบท พบว่า ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่องการบริหารหลักสูตรกับชุมชน และการวางแผนจัดการเรียนรู้ตามช่วงชั้นเนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องครูประจำวิชาและการบริหารหลักสูตรในบริบทละชั้น นอกจากนี้ครูมีความต้องการใช้สื่อที่หลากหลายและทันสมัย โดยเฉพาะเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถช่วยจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพแม้ในบริบทละชั้น ซึ่งสอดคล้องกับวิชัย พูลเขตต์ (2561) ศึกษาเรื่อง ความต้องการสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก รายงานว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการสื่อการสอนสูง โดยเฉพาะสื่อดิจิทัลและ ICT เพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ และเพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนยุคใหม่ ด้านการวัดประเมินผล ต้องการพัฒนาความสามารถในการประเมินผลผู้เรียน โดยเฉพาะวิธีการที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พัชรี คำไพศาล (2560) เรื่อง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็ก: ปัญหาและแนวทางการพัฒนาชี้ให้เห็นว่า ความต้องการในการพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินผล เช่น การประเมินแฟ้มสะสมงาน การประเมินตามสภาพจริง และการประเมินพฤติกรรม ยังมีความจำเป็นสูงในโรงเรียนขนาดเล็ก

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเรื่อง “สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3” พบว่า การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กในภาพรวมยังอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับน้อย โดยเฉพาะในด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล สะท้อนให้เห็น

ถึงข้อจำกัดและปัญหาเชิงระบบที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีระดับต่ำ ได้แก่ การขาดแผนงานและคู่มือการดำเนินงานที่ชัดเจน การขาดโอกาสในการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง การขาดระบบการกำกับติดตามและรายงานผลที่เป็นรูปธรรม รวมถึงการวัดและประเมินผลที่ยังไม่สามารถสะท้อนคุณภาพผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

ในขณะเดียวกัน ผลการศึกษาสภาพที่คาดหวังพบว่า ทุกด้านของการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มากที่สุด” โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.71 จากคะแนนเต็ม 5 แสดงให้เห็นถึงความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ต้องการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้มีความเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น องค์กรประกอบสำคัญที่คาดหวัง ได้แก่ การมีแผนงานและคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน การอบรมและพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ การมีกลไกการกำกับติดตาม รายงานผล และสรุปข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับสภาพจริงของผู้เรียน

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นโดยใช้ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI Modified) พบว่า ด้านหลักสูตรมีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการใช้สื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดการเรียนการสอนตามลำดับ ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรควรได้รับการดำเนินการเป็นลำดับแรก เนื่องจากเป็นฐานสำคัญที่เชื่อมโยงกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำแนวคิด “หลักอิทธิบาท 4” มาเป็นกรอบในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครู การมีส่วนร่วมในการทำงาน และการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการบริหารแบบมีส่วนร่วม องค์กรประกอบสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสนอประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการ การวางแผน การดำเนินการ และการประเมินผล โดยเริ่มจากการศึกษาสภาพจริงของสถานศึกษาและความต้องการของครู การกำหนดผู้รับผิดชอบและจัดทำคู่มือการดำเนินงาน การอบรมพัฒนาครู การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การนิเทศและให้คำปรึกษา ตลอดจนการวัดและประเมินผลเพื่อสรุปผลและนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็น (PNI Modified) มีค่าสูงที่สุดในด้านหลักสูตร

จากผลการศึกษา “สภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) จากการศึกษาด้านหลักสูตร ในประเด็นของสถานศึกษามีการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร มีการดำเนินการซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงควรติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตรภายในโรงเรียน พัฒนาเครื่องมือประเมินและดำเนินการประเมินทุกภาคเรียน นำผลการประเมินไปปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทผู้เรียน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และชุมชนในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2) จากการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน ในประเด็นของครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน มีการดำเนินการซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงควรสำรวจความสนใจและความถนัดของผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนการสอน และส่งเสริมพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและยืดหยุ่นตามบริบทของสถานศึกษา

3) จากการศึกษาด้านการใช้สื่อการสอน ในประเด็นของครูมีผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการดำเนินการซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงควรอบรมครูให้มีทักษะการประเมินผลการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีหลังการจัดการเรียนรู้ โดยสะท้อนผลร่วมกับนักเรียน พร้อมนำผลมาปรับปรุงการใช้ในครั้งถัดไป

4) จากการศึกษาด้านการวัดและประเมินผล ในประเด็นของสถานศึกษามีฐานข้อมูลการวัดและประเมินผลสามารถนำมาใช้ได้ มีการดำเนินการซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงควรมีการพัฒนากระบวนการจัดการข้อมูล และจัดอบรมครูให้มีทักษะในการแปลผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยและนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมในระดับพื้นที่หรือระดับนโยบาย
2. ควรศึกษาวิจัยเชิงทดลองหรือวิจัยเชิงพัฒนา โดยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นจากงานวิจัยนี้ไปทดลองใช้จริง เพื่อศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อคุณภาพผู้เรียนและประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้
3. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความพร้อมด้านทรัพยากร หรือการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ครอบคลุมและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. ราชกิจจานุเบกษา.
- ชลธิชา นิลพงษ์. (2561). การบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตชนบท. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 13(1), 22-31.
- ฐาปณีย์ โลพันธ์. (2560). *การพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนขนาดเล็กตามแนวคิดกิจการเพื่อสังคม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนพร แสงแก้ว. (2564). การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในเขตชนบท. *วารสารเทคโนโลยีทางการศึกษา*, 29(2), 45-56.
- น้ำทิพย์ องอาจวาณิช. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 17(1), 101-116.
- นุชนาด อินทรักษา. (2563). สภาพและความคาดหวังในการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนขนาดเล็ก. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 18(1), 75-89.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาปริสุทธิ. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พรทิพย์การพิมพ์.
- ประเทือง ทองใบ. (2562). สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 17(2), 45–53.
- พัชรี คำไพศาล. (2560). การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็ก: ปัญหาและแนวทางการพัฒนา. *วารสารครุศาสตร์*, 25(3), 88–97.
- วิชัย พูลเขตต์. (2561). ความต้องการสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก. *วารสารเทคโนโลยีทางการศึกษา*, 14(2), 50–62.
- สมนึก ทับเนตร. (2560). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตชนบท. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 34(2), 112–124.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. (2561). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2561* (หน้า 12–14).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- Best, J. W. (1977). *Research in education* (3rd ed.). Prentice-Hall.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research methods in education* (8th ed.). Routledge.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4th ed.). SAGE Publications.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297–334. <https://doi.org/10.1007/BF02310555>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>